

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIA A TREIA

**CAUZA GHIMP ȘI ALȚII
c. REPUBLICII MOLDOVA**

(Cererea nr. 32520/09)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

30 octombrie 2012

DEFINITIVĂ
03 ianuarie 2013

Această hotărîre poate fi supusă unei revizuii editoriale.

În cauza Ghimp și alții c. Republicii Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Treia), statuînd într-o Cameră compusă din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Egbert Myjer,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Ján Šikuta,

Luis López Guerra,

Kristina Pardalos, *judcători*,

și Santiago Quesada, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberînd în secret la 9 octombrie 2012,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 32520/09) depusă la 17 iunie 2009 contra Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului potrivit Articolului 34 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (“Convenția”), de patru cetățeni ai Republicii Moldova, dna Lilia Ghimp, Tudor Ghimp, Tatiana Siman și Ion Siman (“reclamanții”).

2. Reclamanții au fost reprezentați de dna J. Hanganu, avocat care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamanții au invocat, în particular, încălcarea Articolului 2 din Convenție ca urmare a omorîrii soțului și rudei lor.

4. La 13 iulie 2009 cererea a fost comunicată Guvernului. De asemenea, a fost luată decizia să se examineze fondul cererii simultan cu admisibilitatea acesteia (Articolul 29 § 1).

5. Urmare a demisiei dlui Mihai Poalelungi, judecătorul desemnat în privința Republicii Moldova (Articolul 6 din Regulamentul Curții), Președintele Camerei l-a desemnat pe dl Ján Šikuta să participe în calitate de judecător *ad hoc* (Articolul 26 § 4 din Convenție și Articolul 29 § 1 din Regulamentul Curții).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

6. Reclamanții s-au născut în 1977, 1969, 1961 și respectiv în 1959, locuiesc în Budesti și în Chișinău.

7. Prezenta cauză se referă la circumstanțele în legătură cu decesul lui Leonid Ghimp, care a fost soțul primei reclamante, frate celui de-al doilea și al treilea reclamant, și cumnatul celui de-al patrulea reclamant.

8. Leonid Ghimp, care la momentul desfășurării evenimentelor avea 35 ani și era tată a doi copii în vîrstă de 6 și 10 ani, lucra în calitate de șofer de camion. Sîmbătă, la 10 decembrie 2005 aproximativ la ora 8 dimineața el a plecat la lucru pentru a-și încărca camionul și pentru a-l pregăti pentru ziua de luni următoare. Potrivit celor declarate de martori, el a finisat lucrul la aproximativ ora 14:00. După aceea și înainte să plece acasă, el a petrecut timpul cu colegii de lucru servind băuturi întîi la locul de muncă și mai tîrziu în alte două baruri. Aproximativ la 22:00 el a plecat din bar și a chemat un taxi. Ulterior, el a avut o ceartă cu șoferul de taxi, deoarece acesta nu l-a dus la destinația stabilită. Deoarece el a refuzat să achite costul călătoriei, șoferul l-a dus la Comisariatul de poliție a sectorului Ciocana. Potrivit celor declarate de martorii de la Comisariatul de poliție, șoferul de taxi a plecat după o perioadă scurtă și după ce Leonid Ghimp i-a plătit. Cu toate acestea, în procesul-verbal cu privire la reținerea ultimului, era indicat faptul că el a fost găsit în stare de ebrietate, dormind la stația de autobuze. În proces-verbal nu era nicio mențiune cu privire la conflictul cu șoferul de taxi.

9. Potrivit celor menționate de reclamanți, la Comisariatul de poliție, Leonid Ghimp a fost bătut de trei colaboratori de poliție: A.P., S.C. și I.B., și a fost lăsat lat în coridor pe o podea murdară și din ciment. El a fost eliberat în dimineața următoare la aproximativ ora 11 dimineața.

10. În conformitate cu cele menționate de colaboratorii de poliție acuzați, Leonid Ghimp nu a fost bătut la Comisariatul de poliție și el a fost liber să plece în curînd după ce a fost adus. Cu toate acestea, fiind în stare de ebrietate avansată el a refuzat să plece și a preferat să doarmă pe podea pînă dimineața.

11. După ce a fost eliberat, aproximativ la ora 11 în dimineața celei de a doua zi, Leonid Ghimp a plecat acasă. Potrivit celor declarate de soție și de o persoană care l-a văzut plecînd spre casă, el era palid și mergea foarte încet. El i-a spus soției că avea dureri stomacale și a stat la pat toată ziua. Doar mai tîrziu, spre seară, după ce durerea s-a intensificat, el i-a spus soției sale că a fost bătut la comisariatul de poliție. El i-a spus că durerea s-a început după ce a fost lovit în stomac, care i-a cauzat o durere acută și și-a pierdut respirația. Mai tîrziu, pe parcursul nopții Leonid Ghimp a început să vomite și soția a chemat ambulanța, care l-a luat la spital. La 12 decembrie 2005 la 6.35 Leonid Ghimp a decedat în spital.

12. La o dată nespecificată, prima reclamantă a informat Procuratura despre faptul că Leonid Ghimp a fost bătut în Comisariatul de poliție a sectorului Ciocana. La 5 ianuarie 2006 Procuratura sectorului Ciocana a pornit urmărirea penală.

13. Prin raportul de expertiză medico-legală din 23 ianuarie 2006 s-a constatat că moartea a survenit în urma unei peritonite purulente-fibrinoase cauzată de lezarea intestinului subțire. Lezarea intestinului subțire a fost

produsă după o lovitură cu un corp dur contondent cu o suprafață mică, posibil în noaptea de 10 decembrie 2005

14. Într-un alt raport de expertiză medico-legală din 31 mai 2006, o comisie din medici-legiști, compusă din medicii G.M., N.S. și I.C., după examinarea documentelor medicale ale victimei și a cadavrului exhumat, au ajuns la o concluzie similară, și anume că a moartea a survenit urmare a unei rupturi a intestinului subțire care a condus la scurgerea conținutului intestinal în cavitatea abdominală cauzând o contaminare bacterială a cavității abdominale – cu alte cuvinte, o inflamație purulentă a peritonitei. Potrivit celor declarate de medici, leziunea care a cauzat moartea a rezultat urmare a unei lovituri cu un obiect dur contondent cu o suprafață mică asupra regiunii stomacale a lui Leonid Ghimp, posibil în seara zilei de 10 decembrie 2005. Medicii nu au depistat urme de alcool în sângele lui și au conchis că el nu se afla în stare de ebrietate în momentul decesului. De asemenea, ei au constatat că el putea fi salvat dacă se adresa la spital în primele ore după ce i-au fost provocate leziunile.

15. Pe parcursul urmăririi penale, procurorul responsabil a audiat numeroși martori, inclusiv și colaboratorii de poliție de la Comisariatul de poliție a sectorului Ciocana. Cei trei colaboratori de poliție bănuți de maltratarea lui Leonid Ghimp au negat că acesta ar fi fost tratat într-un mod violent și în unanimitate au susținut că acesta a fost găsit în stare de ebrietate, dormind în stația de autobuze și a fost escortat la Comisariatul de poliție. De asemenea, ei au susținut că după ce l-au chestionat, Leonid Ghimp a refuzat să meargă acasă, deoarece era târziu și nu avea bani, și a preferat să doarmă la podea în Comisariatul de poliție. Toți colaboratorii de poliție au susținut că Leonid Ghimp era în stare de ebrietate, dar nu avea careva semne de violență sau leziuni.

16. Alți doi colaboratori de poliție de la Comisariatul de poliție a sectorului Ciocana, care nu erau bănuți, au susținut că victima a venit la comisariatul de poliție împreună cu șoferul de taxi, căruia i-a s-a refuzat să-i se achite costul călătoriei. După câteva minute Leonid Ghimp i-a plătit șoferului de taxi și a plecat din incinta Comisariatului de poliție. Colaboratorii de poliție, de asemenea, au negat că au fost martori la violența aplicată asupra lui Leonid Ghimp și de asemenea, au susținut că acesta a preferat mai degrabă să doarmă la podea în coridor al Comisariatului de poliție, decât să plece acasă.

17. O martoră, O.O., care a fost escortată la Comisariatul de poliție în aceeași seară (10 decembrie 2005), a susținut că ea a avut un conflict cu familia sa și a fost escortată de la casa sa spre Comisariatul de poliție a sectorului Ciocana. La Comisariatul de poliție ea a stat în aceeași cameră cu bărbatul care a avut un conflict cu un șofer de taxi. Ea a înțeles acest fapt din discuția dintre acel bărbat și trei colaboratori de poliție. Deoarece el a continuat să refuze să-i plătească șoferului de taxi, colaboratorii de poliție l-au bătut în fața ei. Ea a văzut cum colaboratorii de poliție l-au lovit pînă ce el s-a prăbușit la podea. După aceea, unul dintre colaboratorii de poliție l-a apucat pe bărbat de haină, l-a dus în coridor și l-au lăsat să stea pe podea din

ciment. Ulterior, ea a fost eliberată după ce a fost impusă să semneze un document în care era prevăzut că ea a fost amendată deoarece era în stare de ebrietate în public. La fel precum și în cazul lui Leonid Ghimp, procesul-verbal al reținerii sale prevedea că ea a fost reținută în stradă.

18. Procurorul, de asemenea, a audiat persoanele cu care Leonid Ghimp a petrecut ziua de 10 decembrie 2005. Toți au declarat că starea sa de sănătate era bună și nu a prezentat careva semne de boală pe parcursul întregii zile. Tentativa procurorului de a găsi șoferul de taxi care l-a adus pe Leonid Ghimp la Comisariatul de poliție a fost fără succes.

19. La 6 iulie 2006 unul dintre colaboratorii de poliție acuzați, A.P., și-a schimbat declarațiile sale date inițial. El a recunoscut că a mințit în declarațiile sale anterioare și a recunoscut că Leonid Ghimp a fost adus la comisariatul de poliție de un șofer de taxi. El a declarat că un alt acuzat, colaboratorul de poliție I.B., a lovit victima de câteva ori în regiunea stomacală. După aceea, I.B. a luat bani din buzunarul pantalonilor lui Leonid Ghimp și i-a plătit șoferului de taxi. Apoi, el l-a mai lovit de câteva ori pe Leonid Ghimp. De asemenea, A.P. a declarat că bătaia a avut loc în prezența sa și a altor două persoane, un colaborator de poliție și o persoană care a fost escortată la Comisariatul de poliție în acea seară și în aceeași cameră. A.P. a afirmat că a decis să-și modifice depozițiile sale inițiale deoarece avea remușcări și îi părea rău pentru copiii și soția lui Leonid Ghimp. Depozițiile sale au fost depuse în prezența unui avocat între orele 22.17 și 23.00 și au fost filmate. La momentul audierii el nu a fost arestat.

20. Pe parcursul următoarei audieri a celorlalți doi colaboratori de poliție bănuți de maltratarea lui Leonid Ghimp, aceștia de asemenea au recunoscut că el a fost adus de un șofer de taxi la comisariatul de poliție – și nu a fost găsit dormind la stația de autobuze după cum a fost indicat în procesul-verbal de reținere după cum s-a declarat inițial. Cu toate acestea, ei au continuat să neghe că l-ar fi maltratat.

21. Procurorul, de asemenea, a examinat camera unde de regulă are loc interogarea la Comisariatul de poliție a sectorului Ciocana și unde victima a pretins că a fost bătută, descoperind numeroase picături de sânge pe pereți și mobilă.

22. Pe parcursul procedurilor judiciare care au urmat, acuzatul A.P. și-a modificat depozițiile și a invocat că nimeni nu l-a maltratat pe Leonid Ghimp în seara zilei de 10 decembrie 2005. Atunci când fost întrebat de ce a recunoscut la 6 iulie 2006 precum că unul dintre cei acuzați l-ar fi maltratat pe Leonid Ghimp în prezența sa, el a răspuns că el nu-și amintea să fi făcut astfel de declarații, deoarece el era foarte obosit și flămînd în acea zi a audierii, deoarece a fost la serviciu noaptea precedentă și a lucrat 24 de ore. Cu toate acestea, el și-a amintit că el nu a fost asistat de un avocat la alegerea sa. De asemenea, el a afirmat că în momentul audierii el nu a realizat că era înregistrat video.

23. La 9 iulie 2007 Judecătoria s. Ciocana a constatat că colaboratorii de poliție A.P., S.C. și I.B. sunt vinovați de acțiunile violente aplicate asupra lui Leonid Ghimp, care i-au provocat moartea. Ei, de asemenea, au fost

recunoscuți vinovați de falsificarea procesului-verbal de reținere al lui Leonid Ghimp și a procesului-verbal de reținere al martorului O.O., fiind condamnați la opt ani de închisoare. Instanța de judecată, de asemenea, a dispus să fie achitat primei reclamante o compensație cu titlu de prejudiciu moral în sumă de 300000 lei (MDL) și a dispus ca restul pretențiilor sale să fie examinate în proceduri civile separate.

24. Colaboratorii de poliție au depus cereri de apel împotriva condamnării. Pe parcursul procedurilor în apel, unul dintre colaboratorii de poliție, I.B., a prezentat o nouă versiune a evenimentelor, și anume că Leonid Ghimp a căzut în comisariatul de poliție și o masă a căzut peste el. La 7 noiembrie 2007 Curtea de Apel Chișinău a admis parțial cererile de apel ale colaboratorilor de poliție și a redus sentința lui I.B. până la șase ani de închisoare, iar a lui A.P. și S.C. până la cinci ani pentru fiecare.

25. La 11 martie 2008 Curtea Supremă de Justiție a admis recursul colaboratorilor de poliție și, după ce a constatat că cauza nu a fost minuțios examinată, a casat hotărârea Curții de Apel dispunând rejudecarea cauzei de aceeași instanță de judecată în alt complet.

26. La 6 iunie 2008 Curtea de Apel Chișinău a achitat colaboratorii de poliție pe toate capetele de acuzare. Depozițiile ale lui A.P. din 6 iulie 2006 au fost excluse din motivul că au fost obținute cu încălcarea prevederilor Codului de Procedură Penală, și anume că ele au fost obținute seara târziu, atunci când A.P. era foarte obosit și în lipsa unui avocat ales. Excluzând depozițiile a lui A.P., instanța de judecată s-a bazat pe declarațiile unui psiholog, care a afirmat că în cazuri de oboseală excesivă o persoană poate fi predispusă la depunerea unor declarații de auto-incriminare. În ceea ce privește declarațiile lui O.O., instanța de judecată a considerat că acestea nu prezintă încredere, deoarece ea avea motiv de a fi supărată pe colaboratorii de poliție care au arestat-o la 10 decembrie 2005. Mai mult, unele dintre afirmațiile sale au fost considerate contradictorii. Cît privește constatările comisiei formate din medici-legiști, instanța de judecată a susținut că acestea au fost combătute de declarațiile unui expert, I.C., care a semnat raportul din 31 mai 2006. Acel expert a fost invitat să depună mărturii din partea unuia dintre colaboratorii de poliție. El și-a modificat opinia și a declarat că leziunile lui Leonid Ghimp ar fi putut să fie cauzate între orele 6.35 la 9 decembrie și 6.35 la 10 decembrie 2005 ceea ce reprezintă perioada până la reținere. Admițând o nouă opinie a lui I.C., instanța de judecată nu a explicat de ce a preferat-o pe aceasta și nu concluzia comisiei de medici-legiști sau ce l-a determinat pe I.C. să-și schimbe opinia după ce au trecut doi ani. În partea ce ține de falsificarea procesului-verbal de reținere, instanța de judecată a constatat că acuzații într-adevăr au admis falsul, însă, deoarece nu a fost implicat careva interes personal, ei au fost achitați.

27. La 27 ianuarie 2009 un Colegiu al Curții Supreme de Justiție a respins recursul depus de Procuratură și de prima reclamantă. Procuratura a contestat această hotărâre cu un recurs în anulare.

28. La 1 martie 2010 Plenul Curții Supreme de Justiție a admis recursul în anulare și a casat ambele decizii ale Curții de Apel și a Curții Supreme din 27 ianuarie 2009. Curtea Supremă a constatat, *inter alia*, că constatările primei comisii de experți medico-legali nu puteau fi combătute prin opinia unui singur medic-expert și că doar opinia unei alte comisii de medici ar putea fi acceptată. A fost dispusă rejudecarea cererii de apel depusă împotriva hotărîrii din 9 iulie 2007.

29. Pe parcursul procedurilor, Curtea de Apel a dispus efectuarea unei noi expertize medico-legale în privința circumstanțelor decesului lui Leonid Ghimp de o comisie de experți a Centrului de Medicină Legală. În aceeași perioadă, I.C., expertul care a depus mărturie pe parcursul procedurilor precedente în fața Curții de Apel (a se vedea § 26 supra), a devenit director al Centrului de Medicină Legală.

30. Într-un raport de expertiză din 1 noiembrie 2010, o comisie de medici-legiști au ajuns, în temeiul certificatelor medicale, la aceeași concluzie exprimată de I.C. pe parcursul procedurilor precedente desfășurate la Curtea de Apel (a se vedea § 26 supra), și anume că leziunea corporală a victimei a fost cauzată între orele 6.35 la 9 decembrie și 6.35 la 10 decembrie 2005. În conformitate cu acest raport, ruptura intestinului victimei a fost inițial parțială și doar la 12 decembrie 2005 a devenit completă, cauzând moartea lui Leonid Ghimp.

31. La 28 februarie 2011 Curtea de Apel Chișinău a admis cererile de apel ale colaboratorilor de poliție, a casat sentința Judecătoriei sectorului Ciocana din 9 iulie 2007 și a achitat pe colaboratorii de poliție pe toate capetele de acuzare înaintate împotriva lor. Hotărînd astfel, Curtea de Apel a atribuit o importanță esențială noului raport de expertiză din 1 noiembrie 2010.

32. La 29 mai 2012 Curtea Supremă de Justiție a respins recursul depus de Procuratură.

II. DREPT INTERN PERTINENT

33. Legea cu privire la poliție din 18 decembrie 1990 prevede:

Articolul 15. Aplicarea forței fizice

“Colaboratorii poliției aplică forța fizică, inclusiv procedee speciale de luptă, pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrîngerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele nonviolente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin.”

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 2 DIN CONVENȚIE

34. Reclamanții s-au plîns că Leonid Ghimp a fost omorît de către reprezentanți ai Statului și că autoritățile naționale au eșuat să efectueze o investigație eficientă cu referire la decesul său. Ei s-au bazat pe Articolul 2 din Convenție, care prevede următoarele:

“1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decît în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

2. Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

- (a) pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
- (b) pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;
- (c) conform legii, tulburări violente sau o insurecție;”

A. Admisibilitatea

35. În observațiile sale din 29 noiembrie 2011, Guvernul a invocat că urmare a reexaminării cauzei penale, cererea este prematură și urmează să fie declarată inadmisibilă din acest motiv.

36. Curtea menționează că procedurile s-au sfîrșit la 29 mai 2012. Prin urmare, obiecția Guvernului se respinge.

37. În continuare, Curtea menționează că cererea nu este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 (a) din Convenție. De asemenea, Curtea notează că cererea nu este inadmisibilă pentru oricare alt motiv. Astfel, cererea urmează să fie declarată admisibilă.

B. Fondul

1. *Susținerile părților*

38. Reclamanții au invocat că decesul lui Leonid Ghimp a survenit în rezultatul maltratării la care a fost supus în Comisariatul de poliție a sectorului Ciocana la 10 decembrie 2005. Ei și-au exprimat dubii cu privire la opinia medicală a doctorului I.C. și raportul întocmit de subalternii săi după reexaminarea cauzei, invocînd că constatările lor nu s-au bazat pe examinarea cadavrului victimei și nu au fost demonstrate științific.

De asemenea, reclamanții au susținut că ar fi fost imposibil pentru Leonid Ghimp să lucreze fizic sîmbătă, 10 decembrie 2005 și să servească bere cu prietenii săi dacă suferea de astfel de probleme serioase cum este o ruptură parțială a intestinului. Reclamanții au afirmat că era bine cunoscut

faptul că perforațiile gastrointestinale constau în durere severă a abdomenului care se intensifică prin mișcare, greață, vomă, febră și frisoane.

Reclamanții, de asemenea, au atras atenția Curții la comportamentul colaboratorilor de poliție care au falsificat procesul-verbal de reținere a lui Leonid Ghimp. Potrivit celor declarate de reclamanți, un astfel de comportament implică o atenție sporită și instanțele judecătorești trebuiau să fie mai prudente în acceptarea versiunii lor al evenimentelor.

În cele din urmă, reclamanții au susținut că investigația circumstanțelor decesului victimei nu a fost una eficientă în sensul Articolului 2 din Convenție.

39. Guvernul nu a prezentat careva comentarii cu privire la fondul cauzei, dar numai a susținut poziția instanțelor judecătorești naționale, în conformitate cu care reclamantul a suferit o leziune fatală pînă la arest.

2. *Aprecierea Curții*

(a) **Principii generale**

40. Articolul 2 din Convenție, care garantează dreptul la viață, este apreciat drept unul dintre prevederile fundamentale ale Convenției. Împreună cu Articolul 3, el consfințește una dintre valorile de bază ale societăților democratice care formează Consiliul Europei. Obiectul și scopul Convenției, ca un instrument pentru protecția ființelor umane individuale, de asemenea, solicită ca Articolul 2 să fie interpretat și aplicat în așa mod încît să facă garanțiile sale drept practice și eficiente (a se vedea *McCann și alții c. Regatului Unit*, 27 septembrie 1995, §§ 146-47, Seria A nr. 324; *Salman c. Turciei* [MC], nr. 21986/93, § 97, CEDO 2000-VII; și *Velikova c. Bulgariei*, nr. 41488/98, CEDO 2000-VI).

41. În lumina importanței protecției acordate de Articolul 2, Curtea trebuie să supună plîngerea cu privire la privarea de viață unei examinări atente, luînd în considerație toate circumstanțele relevante.

Persoanele care se află în custodia Statului sunt, în particular, într-o poziție vulnerabilă și autoritățile sunt obligate să justifice tratamentul lor. În consecință, atunci cînd o persoană este reținută fiind într-o stare bună de sănătate, dar mai tîrziu decedează, este iminent pentru Stat să prezinte o explicație plauzibilă asupra evenimentelor care au condus la deces (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Selmoun c. Franței* [MC], nr. 25803/94, § 87, CEDO 1999-V; *Salman*, citat *supra*; și *Velikova*, citat *supra*).

42. Articolul 2 impune Statului obligația de a proteja dreptul la viață prin aplicarea eficientă a prevederilor legislației penale în vederea împiedicării comiterii crimelor împotriva persoanei, asigurată de un mecanism de aplicare a legii pentru prevenirea, suprimarea și pedepsirea încălcărilor acestor prevederi (a se vedea *Osman c. Regatului Unit*, 28 octombrie 1998, § 115, *Culegere ale Hotărîrilor și Deciziilor* 1998 VIII;

Mastromatteo c. Italiei [MC], nr. 37703/97, §§ 67 și 89, CEDO 2002 VIII; și *Menson c. Regatului Unit* (dec.), nr. 47916/99, CEDO 2003 V).

43. Conformarea cu obligațiile pozitive ale Statului în temeiul Articolului 2 impune sistemului juridic național să demonstreze capacitatea sa de a aplica legislația penală împotriva celor care ilegal au luat viața altora (a se vedea *Nachova și alții c. Bulgariei* [MC], nr. 43577/98 și 43579/98, § 160, CEDO 2005 VII).

44. Investigația eficientă impusă prin Articolul 2, servește pentru a menține încrederea publică în consolidarea statului de drept, prevenirea oricărei coluziuni sau toleranțe a actelor ilegale, să asigure implementarea efectivă a legilor naționale care protejează dreptul la viață și dreptul de a nu fi supus relexelor tratamente și, în acele cazuri care implică agenți ai Statului sau organe, să asigure tragerea la răspundere a acestora pentru decesele survenite sub responsabilitatea lor (a se vedea, *printre altele, McKerr c. Regatului Unit*, nr. 28883/95, §§ 111 și 114, CEDO 2001 III, și *Paul și Audrey Edwards c. Regatului Unit*, nr. 46477/99, §§ 69 și 72, CEDO 2002-II).

45. Cerințele Articolului 2 depășesc etapa investigației oficiale, dacă aceasta a condus la inițierea procedurilor judiciare în instanțele judecătorești naționale: procedurile luate în întregime, inclusiv etapa judecării, trebuie să corespundă cu cerințele obligației pozitive de a proteja viețile prin intermediul legii. În timp ce nu există o obligație absolută pentru ca toate urmărirea penale să se finalizeze cu o condamnare sau cu o sentință anumită, instanțele judecătorești naționale nu trebuie în nicio circumstanță să permită ca crimele periculoase pentru viață să rămână nepedepsite (a se vedea, *mutatis mutandis, Öneriyıldız c. Turciei* [MC], nr. 48939/99, § 96, CEDO 2004 XII; *Okkali c. Turciei*, nr. 52067/99, § 65, CEDO 2006 XII; și *Türkmen c. Turciei*, nr. 43124/98, § 51, 19 decembrie 2006).

46. O Cerința de promptitudine și de celeritate rezonabilă este implicită în acest context (a se vedea *Yaşa c. Turciei*, 2 septembrie 1998, §§ 102-04, Culegere 1998-VI; *Çakıcı c. Turciei* [MC], nr. 23657/94, §§ 80, 87 și 106, CEDO 1999-IV; *Tanrikulu c. Turciei* [MC], nr. 23763/94, § 109, CEDO 1999 IV; și *Mahmut Kaya c. Turciei*, nr. 22535/93, §§ 106-07, CEDO 2000-III). Orice deficiență în investigație care subminează capacitatea sa de a stabili circumstanțele cauzei sau persoana responsabilă, poate fi considerată defectuoasă prin prisma standardului de eficacitate impus (a se vedea *Kelly și alții c. Regatului Unit*, nr. 30054/96, §§ 96-97, 4 mai 2001, și *Anguelova c. Bulgariei*, nr. 38361/97, § 139, CEDO 2002 IV)..

(b) Aplicarea acestor principii prezentei cauze

47. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea observă că Leonid Ghimp apare să fi fost rănit și a decedat după ce a fost reținut pentru o noapte la Comisariatul de poliție a sectorului Ciocana. Astfel, cade în sarcina Guvernului să prezinte o explicație plauzibilă a decesului său.

48. Achitând colaboratorii de poliție, instanțele judecătorești naționale s-au bazat pe opinia medicală a comisiei de medici-legiști, în conformitate cu

care leziunea corporală fatală a fost cauzată lui Leonid Ghimp pînă la reținere, și anume între orele 6.35 la 9 decembrie și 6.35 la 10 decembrie 2005.

49. Curtea notează, că în conformitate cu depozițiile relevante ale martorilor, care nu au fost contestate, Leonid Ghimp a plecat la serviciu aproximativ la ora 8 sîmbătă dimineața din 10 decembrie 2005 și între acea perioadă de timp și 6.35 seara el nu a avut careva accidente sau vreo lovitură violentă, urmare a căroră ar fi putut suferi vreo leziune. Prin urmare, urmărind logica opiniei medicale pe care s-a bazat Guvernul, leziunea corporală fatală trebuia să-i fi fost cauzată pînă la ora 8 dimineața la 10 decembrie 2005, ceea ce semnifică că Leonid Ghimp s-ar fi început ziua din 10 decembrie 2005 deja cu o ruptură de intestin.

Curtea consideră că chiar și fără o mărturie a expertului în acest sens, o astfel de opinie ar părea incompatibilă cu modul în care victima și-a petrecut ziua de 10 decembrie 2005. Într-adevăr, potrivit unor declarații necontestate ale martorilor, pe parcursul primei părți a zilei Leonid Ghimp a îndeplinit muncă fizică grea, inclusiv a încărcat un camion și mai tîrziu a servit băuturi în compania mai multor colegi de serviciu în trei locuri diferite, inclusiv în două baruri pînă seara tîrziu. Mai mult, nicio persoană cu care acesta a avut contact, inclusiv colaboratorii de poliție, nu au observat careva semne de boală la el.

În pofida acestora, instanțele judecătorești naționale au admis fără nicio rezervă opinia medicală pe care s-a bazat partea apărării în proces. Curtea constată că este frapant faptul că instanțele judecătorești nu au întrebat medicii-legiști în ce mod opinia lor putea fi compatibilă cu depozițiile sus menționate ale martorului și nu a încercat să clarifice dacă a fost cel puțin teoretic posibil pentru o persoană care suferea de o ruptură a intestinului să se comporte în modul în care Leonid Ghimp s-a comportat la 10 decembrie 2005, fără a prezenta careva semne de boală.

50. Cele menționate nu reprezintă unica întrebare la care instanțele judecătorești nu au încercat să găsească un răspuns. Curtea menționează că medicul-legist I.C. a făcut parte din prima comisie de experți medici-legiști, care după ce au examinat cadavrul victimei, au ajuns la o concluzie cu privire la posibila oră la care i-a fost cauzată leziunea fatală. Cu doi ani mai tîrziu, din motive bine-cunoscute doar pentru el, medicul-legist I.C. s-a înfățișat la Curtea de Apel și a exprimat o opinie care a atras după sine o un alt efect asupra acuzării celor trei colaboratori de poliție. Noua sa opinie a fost acceptată de Curtea de Apel fără a fi înaintate întrebări despre motivele care l-au determinat pe medicul I.C. să-și schimbe părerea după o perioadă atît de îndelungată. Mai mult, judecătorii care au admis nouă opinie a lui I.C. nu au considerat necesar să explice de ce ei au preferat această nouă viziune, și nu raportul de autopsie și concluzia comisiei experților medici-legiști care au avut sarcina de a examina cadavrul victimei.

51. Ulterior, Curtea Supremă de Justiție a casat hotărîrea prin care acuzații au fost achitați, și care a fost bazată pe opinia medicului I.C. dispunînd rejudecarea cauzei. Hotărînd astfel, Curtea Supremă nu a atras

atenția asupra problemelor fundamentale menționate anterior, dar numai la amănunte cum erau faptul că opinia unui singur medic-legist era insuficientă de a combate constatările întregii comisii de experți medici-legiști din 31 mai 2006.

52. Pe parcursul următoarelor proceduri a fost efectuat un nou raport de expertiză medico-legală de o comisie de medici-legiști, aparent cu scopul de a elimina deficiența notată de Curtea Supremă. Comisia de medici-legiști care a fost desemnată pentru efectuarea sarcinii era compusă din ierarhic subordonați medicului I.C. Noua opinie exprimată de ei era în concordanță sub toate aspectele relevante cu cea exprimată de medicul I.C., pînă în măsura, că perioada estimată în raport era exact aceeași ca și în opinia medicului-legist I.C. La fel ca și în cazul cu privire la opinia medicului I.C., instanțele judecătorești nu au considerat necesar să explice de ce au preferat noul raport, care s-a bazat numai pe examinarea documentelor medicale, și nu raportul de autopsie și raportul inițial bazat direct pe examinarea cadavrului victimei.

53. Apreciind credibilitatea explicației Guvernului, Curtea consideră relevant să menționeze comportamentul colaboratorilor de poliție pe parcursul procedurilor judiciare și modul în care instanțele judecătorești naționale au tratat acel comportament. În acest sens, Curtea notează că declarațiile colaboratorilor de poliție au fost incoerente și uneori puțin plauzibile. În particular, ei toți și-au schimbat depozițiile cu privire la modul în care Leonid Ghimp a sosit la Comisariatul de poliție. Unul dintre ei, A.P., mai târziu a recunoscut că pe parcursul detenției față de Leonid Ghimp a fost aplicată violența, dar și-a retras declarațiile ceva mai târziu, invocînd astfel de motive cum ar fi oboseala și foamea la momentul interogării. La o etapă avansată a procedurilor, alt colaborator de poliție acuzat, I.B., a prezentat o altă explicație posibilă pentru apariția leziunilor la Leonid Ghimp, afirmînd că pe parcursul interogării o masă ar fi căzut peste victimă și l-a lovit în regiunea stomacală. Acest comportament contradictoriu din partea colaboratorilor de poliție nu a fost apreciat de instanțele judecătorești sau luat în considerație la adoptarea deciziei cu privire la acuzarea acestora.

54. Examinînd minuțios materialele cauzei, Curtea consideră că modul în care instanțele judecătorești naționale au apreciat circumstanțele cauzei crează impresia unui observator independent că instanțele nu au încercat cu adevărat să elucideze faptele speței și să descopere adevărul. Mai mult, Curtea nu este convinsă că prezenta cauză ar fi fost de o atare complexitate încît să necesite o perioadă atît de îndelungată pentru a fi soluționată. Astfel, Curtea conchide că autoritățile au omis să efectueze o investigație eficientă a circumstanțelor care au condus la decesul lui Leonid Ghimp. Suplimentar, Curtea constată că sunt suficiente probe urmare a cărora poate fi conchis în afara oricărui dubiu rezonabil, că Leonid Ghimp a decedat în urma leziunilor cauzate în timp ce se afla în custodia poliției. Astfel, responsabilitatea Statului respondent este angajată.

55. În vederea celor expuse, Curtea conchide că a existat o violare a Articolului 2 din Convenție sub aspectul său material și procedural.

II. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

56. Articolul 41 din Convenție prevede:

“ Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu material

57. Prima reclamantă a solicitat 50 604,66 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material. Ea a invocat că această sumă constituie prejudiciul financiar suferit de familia sa urmare a decesului soțului său Leonid Ghimp. Ea a calculat prejudiciul prin înmulțirea salariului anual al soțului cu numărul de ani pe care el ar fi putut lucra pînă la vîrsta de pensionare. La efectuarea calculării s-a luat în considerație rata medie de inflație între anii 2005 și 2010, după cum sunt indicate în datele oficiale ale Ministerului Muncii.

58. Metoda folosită de prima reclamantă a fost adaptată la metoda utilizată de instanțele judecătorești naționale pentru calcularea prejudiciului material în cazurile referitoare la pierderea întreținătorului în circumstanțele unui litigiu de muncă, astfel precum cele ce rezultă dintr-un accident la locul de muncă sau boală profesională.

59. Prima reclamantă a invocat că legislația națională nu conține vreo metodă de calculare a prejudiciului material pentru pierderea întreținătorului urmare a unei crime. Cu toate acestea, ea și-a exprimat opinia că dacă o familie al cărei întreținător ar fi decedat în circumstanțe legate de serviciu poate beneficia de o astfel de metodă de calculare, este rezonabil că o astfel de metodă poate fi folosită atunci cînd întreținătorul unei familii ar deceda urmare a unei crime imputabile Statului.

60. Guvernul a menționat că metoda de calculare folosită de reclamant a fost similară celei folosite în cauza *Mikheyev c. Rusiei*, nr. 77617/01, 26 ianuarie 2006, în care Curtea a respins-o.

61. Curtea reiterează că trebuie să existe o legătură cauzală clară între prejudiciul pretins de reclamant și violarea constatată a Convenției, și că aceasta, în anumite circumstanțe, poate include compensarea pentru pierderea venitului ratat (a se vedea *Aktaş c. Turciei*, nr. 24351/94, § 352, CEDO 2003 V).

62. Suplimentar, este de reiterat că o calculare precisă a sumelor necesare pentru o reparație completă (*restitutio in integrum*) cu titlu de pierderi materiale suferite de un reclamant poate fi împiedicată de caracterul nesigur inerent al prejudiciului care rezultă dintr-o violare constatată (*Young, James și Webster c. Regatului Unit* (Articolul 50), 18 octombrie 1982, § 11, Seria A nr. 55). O compensație poate fi acordată în pofida numărului larg al elementelor imponderabile implicate în aprecierea pierderilor viitoare (*The Sunday Times c. Regatul Unit (nr. 1)* (Articolul

50), 6 noiembrie 1989, § 15, Seria A nr. 38; *Lustig-Prean și Beckett c. Regatului Unit* (satisfacție echitabilă), nr. 31417/96 și 32377/96, §§ 22-23, 25 iulie 2000; și *Orhan c. Turciei*, nr. 25656/94, § 431, 18 iunie 2002)

63. În prezenta cauză Curtea a constatat că Statul respondent este responsabil de decesul lui Leonid Ghimp: reiese că pierderea viitorului său venit este de asemenea imputabilă Statului. Acordarea unei compensații în acest sens este, astfel, evidentă.

64. În continuare, Curtea menționează că prezenta cauză este diferită de cauza *Mikheyev* (citată *supra*), deoarece în aceasta, prima reclamantă s-a bazat pe venitul real al soțului său primit înainte de deces și nu pe salariul mediu național precum a pretins-o reclamantul în cauza contra Rusiei. Mai mult, în cauza *Mikheyev*, situația referitoare la venitul ratat s-a complicat prin faptul că calcularea efectuată de reclamant nu a inclus pensia de invaliditate primită din partea Statului.

65. Astfel după cum este statuat *supra*, Curtea este conștientă de faptul că orice calculare al viitorului venit este predispusă la un anumit grad de speculație, din moment ce aceasta este supusă unor circumstanțe imprevizibile și deoarece este imposibil, în principiu, prezicerea cu certitudine a sumei veniturii pierdute. Cu toate acestea, în prezenta cauză, Curtea nu consideră că metoda de calculare folosită de prima reclamantă este una excesiv de speculativă sau irațională. Curtea menționează, în primul rând că calcularea se bazează pe o metodă utilizată de instanțele judecătorești naționale în vederea calculării veniturii ratate în litigiile de muncă, chiar și în cauzele în care un angajator nu este responsabil pentru moartea angajaților săi. Mai mult, calcularea folosită de reclamantă nu include orice posibilă avansare în carieră, orice capitalizare a veniturilor sau orice venituri pe care Leonid Ghimp ar fi putut să le obțină după ieșirea la pensie. În aceste circumstanțe și luând în considerație faptul că prima reclamantă trebuie să crească doi copii singură, Curtea, apreciind într-un mod echitabil, decide să acorde primei reclamante 50 000 EUR

B. Prejudiciul moral

66. Prima reclamantă a pretins suma de 95 000 EUR și a invocat că ea a trecut prin suferințe, lipsă de ajutor, anxietate și frică pentru ea și viața copiilor săi urmare a decesului tragic al soțului său și de modul în care au decurs procedurile judiciare. Ceilalți reclamânți au solicitat câte 8 000 EUR pentru fiecare și au invocat că au fost devastați de moartea lui Leonid Ghimp și că au suferit în continuare frustrare urmare a modului în care autoritățile au efectuat investigația cauzei.

67. Guvernul a contestat sumele pretinse de reclamânți și a invocat că sunt excesive.

68. Curtea menționează că a constatat că autoritățile au fost responsabile pentru moartea lui Leonid Ghimp. Suplimentar acestei serioase violări, Curtea a constatat în continuare că autoritățile au omis să efectueze o investigație

efectivă și să acorde o remediere eficientă în acest sens, contrar obligației procedurale în temeiul Articolului 2 din Convenție. Ținând cont de cele menționate, și dat fiind faptul că prima reclamantă trebuie să crească și să sprijine doi copii singură, Curtea, apreciind într-un mod echitabil, îi acordă 60 000 EUR. În același timp Curtea nu consideră că este justificat în prezenta cauză să acorde careva sume celorlalți reclamanți. Pretențiile lor urmează, astfel, să fie respinse.

C. Costuri și cheltuieli

69. Reclamanții în comun au solicitat, de asemenea, 4996 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața Curții. Ei au prezentat documente întru susținerea pretențiilor sale și probe că suma a fost achitată reprezentantului lor.

70. Guvernul a considerat suma excesivă.

71. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant poate beneficia de rambursarea costurilor și cheltuielilor numai dacă a fost demonstrat că acestea au fost reale și necesare și ele sunt rezonabile în cuantum. În prezenta cauză, ținând cont de documentele prezentate, criteriul de mai sus și relevanța celor invocate de reprezentantul reclamanților pe parcursul procedurilor, Curtea consideră rezonabil să acorde integral suma solicitată.

D. Penalitate

72. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a existat o violare a Articolului 2 din Convenție sub aspectul material și procedural;
3. *Hotărăște*
 - (a) că Statul respondent trebuie să plătească, în termen de trei luni de la data la care această hotărîre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume, care vor fi convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărîrii:
 - (i) 50 000 EUR (cincizeci mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută cu titlu de prejudiciu material în beneficiul primei reclamante;

(ii) 60 000 EUR (șaizeci mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul primei reclamante;

(iii) 4,996 EUR (patru mii nouă sute nouăzeci și șase euro) în comun tuturor reclamanților cu titlu de costuri și cheltuieli;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o penalitate la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întîrziere, plus trei procente;

4. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 30 octombrie 2012, în conformitate cu Regula 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte